

Bu rapor, Türkiye'deki OCHA misyonu tarafından insani yardım alanında çalışan ortaklar ile işbirliği içinde hazırlanmıştır ve Türkiye'deki insani durum ve deprem sonrası müdahale çalışmalarını kapsamaktadır. Rapor, 7-13 Nisan 2023 tarihlerini kapsamaktadır.

ÖNE ÇIKAN HUSUSLAR

- Tahmini 1,6 milyon kişi, hizmetlere sınırlı erişim ile ya da hiç erişimleri olmadan, çok basit yaşam koşulları içinde ve çoğunlukla derme çatma barınaklar ya da çadırlar gibi düzensiz yerleşim alanlarında kalmaktadır.
- İnsani yardım ortakları, depremzedelerin acil ihtiyaçlarını uygun bir şekilde karşılayabilmesini sağlamak için yardımlarını bundan sonra nakit temelli müdahaleler şeklinde yapılması için giderek artan bir ihtiyaç ve fırsat olduğunu tespit etmektedir.
- Şimdiye dek günde 2,8 milyon kişiye sıcak yemek dağıtan bazı ortakların, Ramazan ayından sonra sıcak yemek dağıtımını durduracak olması nedeniyle bu hizmetin kademeli olarak sonlandırılmasına ilişkin planlamalar devam etmektedir. İnsanların yemek pişirebilmesini sağlamak için gerekli tesislere ve malzemelere yönelik artan bir ihtiyaç vardır.
- Afetten etkilenen pek çok yerde arazi ve mülkiyet hakları ile ilgili evraklarını kaybeden aileler, bu belgeleri nasıl tekrar elde edebilecekleri hususunda desteğe ihtiyaç duymaktadır.
- Deprem nedeniyle yaşadıkları illeri terk eden kişilerin geri dönmesi beklendiği için yeni barınma olanaklarına yönelik ihtiyaç artmaktadır.

Gönüllüler, Hatay halkına derhal teslim edilmek üzere yardım ürünlerini ayırarak paketleniyor: OCHA/Ahmad Abdulnafi

9.1M

kişi doğrudan etkilendi

5.2M

kişiye insani yardım yapılması hedefleniyor

3M

kişi evlerinden ayrılarak başka yere gitmek zorunda kaldı

1.6M

kişi düzensiz yerleşim alanlarında kalıyor

50bin

kişi hayatını kaybetti

107bin

kişi yaralandı

GENEL DURUM

Devam eden çevresel zorluklar, düzensiz yerleşimlerde ve çadır kentlerde yaşayan kişiler başta olmak halkı etkilemeyi sürdürüyor. 10 ve 11 Nisan tarihlerinde, Adıyaman, Kahramanmaraş, Malatya, Şanlıurfa ve Hatay illeri dâhil çeşitli yerlerde şiddetli yağmurlar nedeniyle çadırları ve diğer barınma yerlerini sel bastı ve afet bölgesi dâhil 21 il için kuvvetli yağışlar olacağına dair sarı kodlu uyarı verildi. 11 Nisan tarihinde, Şubat ayı depremlerinden etkilenen bölgeye yakın yerde 4.3, 4.2 ve 4.0 büyüklüğünde üç deprem meydana geldi. Buna paralel olarak, önümüzdeki haftalarda giderek artması ve aylarca sürmesi beklenen hava sıcaklığı nedeniyle acil barınma yerlerinde adaptasyona ve zarar azaltmaya yönelik tedbirler alınması gerekmektedir.

Afetten daha az etkilenen pek çok yerde bankacılık sistemlerinin yeniden kurulduğu ve piyasaların ve işletmelerin yeniden açıldığı bildirilmektedir. Dünya Gıda Programı (WFP), Türk Kızılayı ve Uluslararası Kızılağaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu (IFRC) tarafından Mart ayı için yapılan **Hızlı Piyasa Haritalandırmasına** göre, işleyen piyasaların afetten daha az etkilenen mahallelerde ve şehir merkezlerinde yoğunlaştığı; ancak işlevsel piyasaların nerede olduğuna dair bilginin etkilenen nüfuslara iletilmesi gerektiğini görülmektedir. Bankalardan nakit para çekilmesini sağlamak için

afetten etkilenen banka şubelerinin yakınında alternatif ATM makineleri ve bazı yerlerde mobil şubeler kuruldu. Acil durum yardımlarının yapıldığı aşamadan bir sonraki aşamaya geçişin yaklaşmasıyla birlikte, artık afetten etkilenen çoğu yerde aynı yardımlar insanların çeşitli ve değişen ihtiyaçlarını tamamen karşılamakta yetersiz kalmaktadır.

Dolayısıyla ortaklar, tüm müdahale faaliyetleri kapsamında, uygun ve mümkün olduğunda aynı yardımlardan nakit temelli yardım yöntemine geçiş yapılmasını teşvik etmektedir. Depremden etkilenen bölgelerde piyasaların iyileşme düzeyi, maliyet etkinliği ve yardımın sürdürülebilirliği dikkate alınarak, piyasaların işlediği yerlerde çok amaçlı nakdi yardım dâhil nakit ve kupon yardımlarını içeren projelerin uygulanması yönünde acil bir ihtiyaç bulunmaktadır. Aynı yardımların bazı pazar yerlerinde satıldığı gözlenmekte olup dükkan sahipleri aynı yardımın çok olması nedeniyle bakliyat, kuru gıda ya da hijyen ürünlerini satamamaktadır.

Afetten etkilenen 11 ilin 10'unda okulların yeniden açılmasına rağmen, **eğitim alanında acil durum müdahalelerine yönelik ihtiyaç hala çok büyüktür.** Ortaokul ve lise öğrencileri için eğitimin henüz başlatılmadığı Malatya ve lise ile üniversite giriş sınavlarına hazırlanmakta zorluk çektiklerini bildiren öğrencilerin kaldığı çadır kentler ve düzensiz yerleşim alanları dâhil olmak üzere, insani yardım ortaklarının geçici öğrenme alanları kurduğu ve öğrencilerin derslere yetişmesi ve örgün eğitim için öğrenme materyalleri sağladığı geçici yerleşim yerlerinde bu ihtiyaç bilhassa duyulmaktadır. 2022-2023 akademik yılı 16 Haziranda sona ermesine rağmen, okulların kapanmasının yol açtığı öğrenme kaybını telafi etmek için yaz programları düzenlenecektir. Milli Eğitim Bakanlığı kırsal alan ve köyler dâhil mümkün olan her yerde eğitim faaliyetlerinin yeniden başlatılması için çağrıda bulundu.

BM **Acil Yardım Çağrısında** belirtilen insani yardım çalışmaları kapsamında ara dönemde elde edilen başarılar ve ihtiyaçlar ile ilgili güncel bilgileri vurgulayan **İhtiyaçlara ve Müdahalelere Genel Bakış** adlı rapor yayınlandı. Rapor, 11 Nisan Salı günü düzenlenen bir brifing toplantısında, BM Mukim Koordinatörü ve İnsani Yardım Koordinatörü tarafından Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığına (AFAD) ve BM Üyesi Devletlere sunuldu. İnsani Yardım Ülke Ekibi, Acil Durum Çağrısının 17 Mayıs tarihinde sona ermesiyle birlikte acil yardımların verildiği aşamadan bir sonraki aşamaya geçişe hazırlanmaktadır. Depremlerden etkilenen 5,2 milyon kişiye yardım etmek üzere 1 milyar ABD doları toplanması için yapılan Acil Yardım Çağrısının **yüzde 29.2'sine** karşılık gelen 293.8 milyon \$ tutarında fonlama sağlandı (14 Nisan 2023 itibarıyla).

Türk Hükümeti, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) ile koordinasyon içinde ve Türk Kızılayının desteği ile deprem afeti sonrasında müdahale çalışmalarını yürütmeye devam etmektedir. Uluslararası insani yardım kuruluşları, afetten etkilenen nüfusa acil yardım sağlanması için Türk Hükümetinin çalışmalarını desteklemeye devam etmektedir. İnsani yardım ortakları birlikte çalışarak, acil durum ekiplerini seferber etmekte, yardım operasyonları yürütmekte ve zaruri ihtiyaçları karşılamak için gıda, tıbbi malzemeler, barınma, hijyen kitleri, kadına özel hijyen kitleri, WASH (su, sanitasyon, hijyen) yardımı sağlamaktadır.

İNSANİ YARDIM MÜDAHALESİ

Eğitim

İhtiyaçlar:

- Öğrenme alanı ve öğretmenler için konaklama yeri olarak kullanılmak üzere mobilya ve WASH tesisleri ile donatılmış olan konteynerler ya da prefabrik okullar gerekmektedir; ayrıca hafif hasar gören 2,533 okulun rehabilitasyona ihtiyacı vardır. Öğrenciler, ebeveynler/bakıcılar ve öğretmenler psikososyal desteğe ihtiyaç duymaktadır. Sözleşmeli öğretmenler gibi ek kaynaklara ve öğrenciler ve öğretmenler için eğitim materyallerine gerek vardır.
- Tüm faaliyetlerin, engelli çocuklar için erişilebilir ve kapsayıcı olması gerekmektedir.

Yardım

- Depremden etkilenen 10 ilde bulunan 2.026 geçici öğrenme alanında çadır, konteyner ya da prefabrik okul kullanılarak her seviyede eğitim verilmeye devam edilmektedir. Şimdiye dek, ortaklar tarafından 87 çadır kuruldu, 250 çadır farklı yerlere gönderildi ve Mart sonu itibarıyla 350 çadır daha Türkiye'de tedarik edildi. Buna ek olarak, Eğitim ve Çocuk Koruma alanındaki ortaklar, çocukların kayıp, acı ve travma ile baş edebilmesi için psikolojik ilk yardım dahil psikososyal destek sağlamak üzere birlikte çalışmaktadır.
- 12 Nisanda ortaklar, 23 kuruluştan 50 katılımcıya yönelik acil durumlarda eğitim, koordinasyon ve insani yardım ilkeleri ile ilgili bir oryantasyon toplantısı düzenledi.

87

geçici öğrenme alanı
olarak ortaklar tarafından
kurulan çadır sayısı

Eksiklikler & Kısıtlamalar:

- Düzensiz yerleşim alanlarında, kırsal alanların ve köylerin çoğunda eğitim hizmetlerinde eksiklik görülmektedir; buna ek olarak, depremden etkilenen illerde eğitimin hızla yeniden başlatılmasını desteklemek için gerekli geçici öğrenme alanları (konteyner, prefabrik okullar) ve öğretmenlerin konaklama ile ulaşım imkanları sınırlıdır.
- Eğitim Sektöründe çalışan ortaklara sağlanan fonlama, depremden etkilenen illerde en savunmasız durumda olan çocukların ve ergenlik dönemindeki çocukların eğitimi için gerekli olan müdahaleyi yapmak için yetersizdir.

Acil Barınma ve Gıda Dışı Malzemeler**İhtiyaçlar:**

- Hükümet tarafından yönetilen ve hizmet götürülen düzenli yerleşim yerlerinde en az 600.000 kişi, basit yaşam koşulları içinde ve hizmetlere sınırlı erişim ile çadırda yaşamaktadır ve depremden etkilenen bölge genelinde 2,6 milyondan fazla kişi çadır kentlerde kalmaktadır. Düzensiz yerleşim alanlarında ya da hasar gören evlerinin yanında çadırlara ya da derme çatma barınma yerlerine kendi imkanlarıyla yerleşen tahmini 2 milyon kişi ise asgari yaşam koşulları içinde ve hizmetlere sınırlı ya da hiç erişimleri olmadan barınmaktadır.
- Gerekli ölçüde müdahale edebilmek için gereken fonlamanın ve operasyonel kapasitenin sınırlı olması nedeniyle, barınma sektöründe çalışan ortaklar, kaynaklara ya da hizmetlere erişimi halen az olan ya da hiç olmayan ve kendi kendine toparlanma kapasitesi sınırlı olan en savunmasız durumdaki hanelere yardım etmeye öncelik verecektir.
- Barınma için nakdi yardım/kira desteği/iyileştirilmiş yaşam alanları gibi yardımların artırılmasına ihtiyaç vardır.

775bin

kişiye iyileştirilmiş yaşam alanı sağlandı.

Yardım:

- Hükümet öncülüğünde yürütülen müdahale çalışmalarına destek vermek üzere insani yardım ortakları, afetten etkilenen halka acil barınma yardımının hızla ulaştırılması amacıyla, öncelikle AFAD'a aynı yardım ürünleri sağlamaya odaklandı.
- Toplam 56 insani yardım kuruluşu, depremden etkilenen tüm 11 ilde acil barınma ve temel ev eşyası yardımı yaparak, 231.929 haneye (774.643 kişi), çadır başta olmak üzere, İyi Yaşam Ünitesi, araç kiti ve branda gibi ürünlerden oluşan acil barınma desteği (hedeflenen oranın yüzde 51.6'sı) sağladı. 1.276.218 haneye (4.262.568 kişi) giysi, yemek pişirme malzemesi, termal konfor ürünleri, güvenlik ve emniyet ürünleri ve uyku ürünleri dâhil temel ev eşyası yardımı yapıldı.
- Gıda Dışı Malzemeler için yapılan Nakdi Yardımlarda ilerleme görülmektedir.

Eksiklikler & Kısıtlamalar:

- Hükümetin insani yardımların yapıldığı aşamadan toparlanma aşamasına geçiş için resmi planı ve ihtiyaçların ölçüğü göz önüne alındığında, yardımlarda bazı gecikmeler ve eksiklikler olabilir. Düzensiz yerleşimlerde yoğunluğun azaltılması ve aşağıda belirtilen gruplara yardım sağlanması gerekmektedir.
  - Düzenli yerleşim alanlarında kalan ve konteynerlere (konteyner kentlerine) taşınmayı bekleyen aileler: bu aileler muhtemelen ilk aşamada planlanandan daha fazla bir süre çadırda kalacaktır.
  - Düzensiz yerleşim alanlarına kendi imkanları ile yerleşerek halen çadırda ya da derme çatma barınakta kalan ve düzenli barınma ile ilgili imkanlara (düzenli yerleşim alanları/konteynerler ya da kira desteği) erişmek için uygun nitelikte olan (ancak bunun için hala bekleyen) kişiler.
  - Çadırlara ya da derme çatma barınaklara kendileri yerleşerek, düzensiz yerleşim alanlarında kalmaya devam eden ve düzenli barınma imkanlarına erişemeyen ya da erişim için uygun nitelikte olmayan kişiler.
  - Çadırlara ya da derme çatma barınaklara kendileri yerleşen ve kendi toplulukları, destek ağ yapıları ile ve/veya geçim kaynaklarına erişim içinde hasar görmüş evlerinin yakınında kalmayı tercih eden kişiler

Gıda Güvencesi ve Geçim Kaynakları

İhtiyaçlar:

- Piyasaların işlediği ve halkın mutfaklara, mutfak eşyalarına ve temiz suya erişimi olduğu yerlerde gıda dağıtımından nakit temelli müdahalelere geçiş yapılmasına öncelik verilecektir.
- Afetten etkilenen bölgede ilkbaharda ekim zamanı tamamlanması gereken mevsimsel işler nedeniyle çiftçiler, acil olarak tohum, kompoze gübre ve bitki koruma malzemeleri gibi ürünlere ihtiyaç duymaktadır. Hayvan yemleri (büyükbaş ve küçükbaş hayvanlar) de öncelikli bir konudur.

2.8M

kişiye her gün sıcak yemek verildi

Yardım:

- 17 kuruluş, sıcak yemek dağıtımı ve aşevleri aracılığıyla her gün yaklaşık 2,8 milyon kişiye birinci basamak gıda yardımı yaptı. Bununla beraber, bazı ortaklar Ramazan ayından sonra pişmiş yemek dağıtımını kademeli olarak sonlandırmayı düşünüyor. Alternatif programlara yumuşak bir geçiş yapılabilmesi için bir plan üzerinde görüşmeler devam ediyor.
- Türk Kızılayı, AFAD, Milli Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, BM Kuruluşları ve STK'lar tarafından yaklaşık 376 mobil mutfak deprem bölgesine gönderildi, kuruldu ve işletilmektedir. Mutfak tesislerinin mevcut olduğu yerlerde kumanya yardımı yapılmaktadır. Depremden etkilenen dokuz ilde (Adana, Adıyaman, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye, Şanlıurfa) şimdiye dek halka yaklaşık 136.569 kumanya dağıtıldı.
- Piyasaların işlediği yerlerde (Şanlıurfa, Hatay, Gaziantep, Kilis, Osmaniye, Kahramanmaraş ve Malatya) yaklaşık 100.338 kişiye nakit temelli yardım yapıldı.
- Gaziantep ve Kilis illerinde ilkbahar ve yaz aylarında yapılan ekim çalışmalarında mevsimsel takvime uyulabilmesi için 750 haneye mevsimsel tarım desteği verildi.
- Yaklaşık 900.000 kişiye gıda için nakdi yardım yapıldı.

Eksiklikler & Kısıtlamalar:

- Hatay'da çoğu ürünün kısa raf ömrü olması ve depo imkanı olmaması nedeniyle üreticiler, mallarını yarı fiyatına satmak zorunda kaldı.
- Çiftçiler hayvanlarını, depodaki hasatlarını ve hayvanlar için barınaklarını kaybetti. Kırsal alanda durum, mevsimsel işçilerin olmaması nedeniyle daha da kötü durumdadır.

Sağlık ve Beslenme

İhtiyaçlar:

- Gebe kadınlar, doğum yapmış kadınlar ve emziren anneler dâhil olmak üzere özellikle çadır kentlerde ve düzensiz yerleşim alanlarında kalan kadınların erişimi için anne sağlığı hususunda acil ihtiyaçlar bulunmaktadır.
- Düzenli ve düzensiz yerleşim alanlarında doğum kontrolü ve prezervatifler gibi cinsel ve üreme sağlığı bakım hizmeti gereklidir. Tıbbi tesislerde şiddet, cinsel istismar ve sömürüye maruz kalma riski altındaki kadınlar için güvenli alanlara da ihtiyaç duyulmaktadır. Hijyen kitleri, menstrüel ürün kitleri ve anne ve bebek kitlerine de acil olarak ihtiyaç vardır. Kentsel ve kırsal alanlarda aşı kampanyasının yürütülmesini kolaylaştırmak için soğuk zincir tesisine sahip mobil sağlık hizmeti araçlarının temini gereklidir.
- Enkaz kaldırma ve asbest ile ilgili sağlık risklerinin ele alınması için halk sağlığına yönelik önleyici tedbirlerin alınması ve üst düzeyde savunuculuk çalışması yapılması acilen gereklidir.

136bin

kişiye ulaşıldı

Yardım:

Depremden etkilenen bölgelerde yaklaşık 136.208 kişiye sağlık ve beslenme yardımı yapıldı. Bu kapsamda Sağlık Bakanlığına 5,7 milyon doz aşı, 23 metrik ton travma ürünü ve tıbbi malzeme, 5.000 kolera ve 5.000 Sıtma Hızlı Test Çubuğu ve 10 İl Sağlık Müdürlüğüne 26 metrik ton üreme sağlığı ilacı ve malzemesi sağlandı. Sağlık Bakanlığı'na yapılan aşı yardımı sayesinde 360.000 çocuğa çocuk felci aşısı, 283.000'den fazla çocuğa ise tetanos ve difteri aşısı sağlanacaktır.

- Acil durum tıbbi ekipleri şimdiye dek 71.524 tıbbi konsültasyon gerçekleştirdi. Raporlama döneminde psikososyal destek ve WASH faaliyetleri ile birlikte 700 konsültasyon yapıldı ve mobil tıbbi birimler tarafından 685 kişiye tıbbi/sağlık hizmeti verildi.

Eksiklikler & Kısıtlamalar:

- Sağlık hizmetlerine nasıl erişileceğine dair bilginin sınırlı olması nedeniyle köylerde ve kırsal alanda yaşayan kişilere verilen hizmet yetersizdir.
- Hastanelerde hizmetler sınırlı olup, bazı bölümlerde uzmanlaşmış doktor bulunmamaktadır. Sonuç olarak, bazı sağlık hizmetleri mevcut değildir ve ameliyat odaları sınırlı sayıdadır.
- Ciddi sağlık sorunları olan kişiler, engelli bireyler, bekar ebeveynler ve risk altındaki çocuklar en savunmasız durumdaki gruplardır. Engelli bireyler ve kronik hastalığa sahip kişiler için ilaç bulunmamaktadır. Benzer şekilde, hijyen kitlerinin ve ürünlerinin olmaması bazı kadınlarda cilt hastalıkları ve enfeksiyona yol açmaktadır.
- Özellikle yakınlarını kaybeden ve yıkılan/hasar gören evlerinin yanında yaşayan kişiler için ruh sağlığı ve travma desteği gereklidir.
- Bebekler ve 2 yaşından küçük çocuklar için beslenme bilgisi gerekmektedir.
- Ortaklar, birinci basamak sağlık konsültasyonlarında mükerrer işlemleri azaltmak için koordineli çalışmaktadır.

Koruma**İhtiyaçlar:**

- Ortaklar, tarım mevsiminin yaklaşmasıyla birlikte çocuk işçiliğinde artış olduğunu gözlemlemektedir. Çocukların üretim ve ulaşım sektörlerinde çalıştığı bildirilmektedir. Okula devam oranlarının azalmasının yanı sıra, erken yaşta ve zorla evlilikler de çocuk işçiliğine ilişkin riskleri artırmaktadır.
- Özellikle barınma ile ilgili esnek düzenlemeler vasıtasıyla, –yakın partner şiddetine uğrama riski altında olan kadınlar gibi– risk altındaki kadınlara yönelik destek planlarının uygulanması gereklidir.
- Mülteciler ve göçmenler dâhil pek çok engelli birey depremler sırasında yardımcı cihazlarını kaybetti; bu nedenle, sağlık, eğitim ve koruma gibi hizmetlere ve bilgiye erişimleri ve hareketlilikleri sınırlandı ve özellikle kadınların ve engelli gençlerin şiddete uğrama riski arttı. Düzenli desteğe ihtiyacı olan kişilere yönelik fiziksel terapi ve özel eğitim hizmetleri de aksadı. Çoğu yerleşim yerinde engelli bireyler için adapte edilmiş duş, tuvalet ve zaruri hizmetlere erişim gibi engelli bireylere yönelik yeterli destek yoktur.
- Bazı kişilerin, bağımlılığa yol açan madde kullanımı gibi, ama bununla sınırlı olmayan, olumsuz baş etme mekanizmalarına başvurduğu gözlemlenmektedir.
- Depremden etkilenen tüm bölgelerde konut, arazi ve mülkiyet sorunları ortaya çıkmaktadır. Birçok aile arazi ve mülkiyet haklarına ilişkin evraklarını depremler sırasında kaybettiği için bu evrakların yeniden nasıl elde edileceği konusunda desteğe ihtiyaç duymaktadır.

146binkişiyeye koruma hizmeti
sağlandı**Yardım:**

- Ortaklar, deprem sonrası yardım çalışmalarında yönlendirme mekanizmalarına özel bir atıfta bulunularak, Türk Kızılayı'nın Aile Bağlarının Yeniden Tesisi projesi kapsamında bilgi paylaşımı yapılmasını ve aile birleşimi amacıyla aile fertlerinin izinin bulunmasını desteklemektedir.
- Kadınlara, kız çocuklarına ve risk altındaki diğer gruplara yönelik şiddet ile mücadele kapsamında uzmanlaşmış hizmetlerin yeniden başlatılmasını desteklemek amacıyla işbirliği alanlarının belirlenmesi için Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri ve kadın konukları gibi başlıca hizmet sağlayıcılar ziyaret edildi. Sektör üyelerinin uzaktan ve yerinde uygulanan yöntemler aracılığıyla yeni faaliyetler başlatılmasıyla birlikte bu alandaki programlamanın kapsamı da genişlemektedir.
- Mobil ekipler tarafından engelli bireylere ve bakıcılarına yönelik uzmanlaşmış hizmetler sunulmaktadır ve bunlar arasında yerinde psikososyal destek hizmeti de yer almaktadır.
- Engelli Bireylerin Kapsanması Görev Ekibi, engelli bireyler için kapsayıcılık ve erişimin anaakımlaştırılmasına yönelik çalışmalarda sektörlere teknik rehberlik sağlamaktadır.

Eksiklikler & Kısıtlamalar:

- Toplum içinde başvuru zarar verici uygulamaları tespit etmek için daha hedefli bir yaklaşıma gerek vardır. Olumsuz baş etme yöntemlerini kullanan kişilerin de kapsama alınması, korumaya ilişkin risklerin azaltılmasına ya da ele alınmasına yardım edecek ve aynı zamanda insanların toplumda damgalanmasını önleyecektir.
- Koruma ile ilgili tehditleri önlemek için alınacak ilk tedbir, temel ve acil ihtiyaçları sürekli olarak karşılamaktır. Afetten etkilenen kişiler için acil ihtiyaçlara yönelik materyal destek almak öncelik taşısa bile yardımlara erişimin önündeki engeller yoğun endişeye neden olmakta ve olumsuz baş etme stratejilerinin ortaya çıkmasına yol açmaktadır. Bu ihtiyaçların karşılanması esenliği sağlar ve kaynaklara erişim konusunda endişeler sebebiyle halk arasında gerginlik yaşanmasını engeller.

Geçici Yerleşim Desteği (GYD)

İhtiyaçlar:

- Yerleşim yerlerinde kalan toplam 2.374.569 kişi arasında 1.582.850 kişi düzensiz yerleşim alanlarında 791.719 kişi ise düzenli yerleşimlerde yaşamaktadır. Düzensiz yerleşimlerdeki temel ihtiyaçlar arasında halen, suya ve sanitasyona erişim, mevcut hizmetler ve sosyal koruma planları hakkında bilgiye erişim ve engelli bireyler ya da özel ihtiyaç sahiplerine yönelik desteğe erişim (ör. erişilebilir tesisler) yer almaktadır.

2.4M

kişi düzenli ve düzensiz yerleşim alanlarında yaşıyor

Yardım:

- GYD Sektöründe çalışan ortaklar, düzensiz yerleşim yerlerine odaklanarak, mobil GYD faaliyetleri aracılığıyla alan temelinde müdahale çalışmalarını yürütmektedir. Çalışmalar arasında aşağıdaki faaliyetler yer almaktadır:
  - Yerleşim yerlerinde eksikliklerin ve ihtiyaçların tespit edilmesi ve yönlendirilmesi; bireysel veya hane seviyesinde özel ihtiyaçların belirlenerek sektörlerin münferit yönlendirmelere ilişkin rehber bilgileri uyarınca mevcut mekanizmalar aracılığıyla yönlendirilmesi.
  - Müdahale faaliyetlerini kolaylaştırmak amacıyla, yerleşimlerin yeri, ihtiyaçlar ve ilgili irtibat kişileri gibi güncel bilgilerin diğer aktörlere sağlanması.
  - Hizmet sağlayıcıları, yardım hatları, temel mesajlar vs. ile ilgili mevcut bilgilerin paylaşılması. GYD ortakları, yetkililerden ve ortaklardan alınan bilgilerden yararlanarak sıklıkla sorulan sorulara yanıt vermektedir.
  - Toplum ile etkileşim: Toplum ile düzenli olarak etkileşimin sağlanması ve danışmanlık desteğinin verilmesi için daha büyük yerleşim yerlerinde ve daha büyük olmamakla beraber dağınık daha küçük yerleşimlerin olduğu mahallelerde toplum irtibat kişileri belirlenmektedir.
  - Daha büyük yerleşim yerlerinde bireysel güvenlik için ışıklandırma, yangın söndürücüler gibi iyileştirmeler yapılması ve güvenliğin sağlanması.

Eksiklikler & Kısıtlamalar:

- Mevcut kaynaklarla depremden en çok etkilenen dört ilin ötesindeki yerleri mobil faaliyetler kapsamına almak mümkün değildir. Bununla birlikte GYD sektörü bu yerlerdeki ihtiyaçları takip etmeye sürdürmektedir ve akut ihtiyaçların tespit edildiği yerlerde hedefli müdahale çalışması yapılabilmesinin yollarını araştıracaktır.
- Düzensiz yerleşim alanlarının kapatılması, birleştirilmesi ya da düzenli hale getirilmesi ve halkın düzenli yerleşim alanlarına geçmesi gibi gelişmeler nedeniyle durum oldukça değişkenlik göstermektedir. Yerel düzeydeki planlar hakkında güncel bilgiye sahip olunması, insani yardım ortaklarının daha etkili planlama ve müdahale yapmasına imkan verecektir. Mobil GYD yaklaşımları ve sahadaki ekipler sayesinde, ilgili yerel yetkililer ile düzenli etkileşim sürdürülmesi kolaylaşacaktır.

Su, Sanitasyon ve Hijyen (WASH)

İhtiyaçlar:

- WASH Sektörü, iş karşılığı nakit yardımları ile ilgili olarak Nakit Temelli Yardım Teknik Çalışma Grubu ile çalışmaktadır (ör. özellikle sanitasyon tesislerini zaten ödeme almadan temizleyen kadınlar için temizlik işleri).

2.3M

kişiye WASH yardımı yapıldı

Yardım:

- Toplam 1.142.907 litre içme suyu sağlandı.
- Sanitasyon için toplam 1.741.740 litre su sağlandı.
- 626.473 hijyen kit sağlandı.
- Depremden etkilenen tüm illere 1.525 tuvalet yardımı yapıldı.
- Adıyaman, Hatay ve Kahramanmaraş illerinde 1.398 banyo tesisi sağlandı.
- 34.413 kadın hijyen kiti sağlandı.
- BM Kalkınma Programı Temsilciliği (UNDP) tarafından 180 çöp konteyneri sağlandı.
- 146.150 bidon yardımı yapıldı.

Eksiklikler:

- Temel eksiklik, düzensiz yerleşim alanlarında sanitasyon oranlarının kötü olmasıdır; ancak durumda iyileşme kaydedilmektedir.

- Özellikle Adıyaman ve Malatya illerinde yeterli sayıda WASH aktörü yoktur.

Kısıtlamalar:

- Engelli bireyler için erişilebilir olanlar dâhil tuvalet ve duş ünitelerinin satın alım ve tedarik süreçlerinde yaşanan aksama nedeniyle ortaklar ihtiyaçları karşılayamamaktadır. Yerel tek bir tedarikçi bulunmaktadır. Sektör bu sorunu çözmeye çalışmaktadır.

Erken Toparlanma

İhtiyaçlar:

- Enkaz yönetimi sürecinde asbest riskini yönetmek için kişisel koruyucu ekipmanları (KKE) ve bilinç artırıcı çalışmalar gerekmektedir. Destek vermek üzere asbest uzmanları seferber edilmelidir. Binaların güvenli şekilde yıkılması gerekir.
- Hastalar, okul çağındaki çocuklar ve uzmanlaşmış hizmetlere ihtiyaç duyan kişiler için ulaşım imkanlarının temin edilmesi gerekmektedir.
- Depremde büyükbaş hayvanlarını ve gelir kaynaklarını kaybeden küçük çaplı çiftçilerin desteğe ihtiyacı vardır. Yaklaşık 100 aile, hayvanlarını yenilemek için yardıma ihtiyaç duymaktadır.

Yardım:

- Dünya Sağlık Örgütü ile işbirliği içinde [Enkaz Kaldırma ve Asbeste İlişkin Halk Sağlığı Tavsiyeleri](#), Türkçe ve Arapça dillerinde hazırlandı ve toplumla iletişim çalışmaları aracılığıyla yaygınlaştırılmaktadır.
- Geri dönüşüm girişimlerinde İş Karşılığı Nakit yardımı yapılması değerlendirilebilir.
- Sosyoekonomik kalkınma zorluklarını ele almak, mevcut fonlamayı aktarmak ve depremden etkilenen bölgelerde finansmana ihtiyaç duyan küçük ve orta boy işletmelere (KOBİ) ve kooperatiflere mentörlük ve teknik destek vermek üzere Bölgesel Toparlanma ve Kalkınma Merkezlerinin kurulması için Gaziantep Ticaret Odası ve Adana Ticaret Odası ile protokol imzalandı. Ortaklar ile stratejinin belirlenmesi için ilk çalıştay düzenlendi.
- Erken Toparlanma Danışmanı göreve atandı ve erken toparlanma stratejisi ve geçiş aşamaları ile ilgili çalışmaya başladı.

Eksiklikler & Kısıtlamalar:

- Deprem nedeniyle evrakların kaybedilmesi, kadınların ve engelli bireylerin girişimlere dâhil edilmesinde yaşanan sıkıntılar nedeniyle iş karşılığı nakit girişimlerinde zorluklar ile karşılaşmaktadır.
- Hayvancılık ve tarım sektörlerinde çalışanlara özel bir önem verilerek, kırsal ekonomiye daha fazla özen gösterilmesi gerekmektedir.
- KOBİ'ler ve çiftçiler için nakit yardımı sağlanması bu işletmelerin ayakta kalabilmesi ve nitelikli işgücünü elinde tutabilmesi için esastır.
- Enkaz kaldırma ve geçici depolama alanları ile ilgili suiistimaller olabilir. Enkaz yönetimini ve geri dönüşümü izleme çalışmalarının güçlendirilmesi gerekmektedir.
- Erken toparlanma sektörü için toplanan fonlama hala çok sınırlıdır.

Çok Amaçlı Nakdi Yardım ve Sosyal Koruma

İhtiyaçlar:

- Aynı yardımların bazı pazar yerlerinde satıldığı gözlenmekte olup dükkan sahipleri aynı yardımın çok olması nedeniyle bakliyat, kuru gıda ya da hijyen ürünlerini satamamaktadır.
- İnsanların çeşitli ihtiyaçlarını en uygun şekilde karşılamasını desteklemek için Çok Amaçlı Nakdi Yardım acilen gereklidir. İnsani yardım aktörlerinin, yardımın sürdürülebilirliğini, maliyet etkinliğini ve etkilenen bölgelerde piyasanın iyileşme düzeyini dikkate alarak, piyasaların işlediği yerlerde Çok Amaçlı Nakdi Yardım dâhil Nakit ve Kupon yardımına geçiş yapması tavsiye edilmektedir.

1.7M ₺

değerinde nakit ve kupon yardımı yapıldı

Koruma:

- 9.240 kişiye toplam 1,7 milyon TRY (yaklaşık 88.000\$) değerinde nakit ve kupon yardımı yapıldı.
- IFRC-WFP-Türk Kızılayı ortaklığında yürütülen 50 milyon\$ değerinde bir nakit programı ilk olarak 30.000 haneye destek vererek, Mayıs ayı sonu itibariyle 150.000 haneye ulaşmayı amaçlamaktadır. Hedefleme stratejisi, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'na ait 15 sosyal koruma programının stratejisini yansıtmaktadır.
- Nakit Temelli Yardım Teknik Çalışma Grubu, dört kişilik bir hanenin Asgari Harcama Sepetini temel alan Çok Amaçlı Nakdi Yardım için transfer değerleri önerdi. Teknik Çalışma Grubu, acil ihtiyaçların hızla ve etkili biçimde ele alınması için acil bir Çok Amaçlı Nakdi Yardım programına yönelik koordineli ve uyumlaştırılmış bir yaklaşım benimsenmesini tavsiye etti. Nakit Temelli Yardım Teknik Çalışma Grubu, Çok Amaçlı Nakdi Yardımlarda standart olarak hane başına iki kez 3.000 TRY transfer yapılmasını ya da hane başına 6.000 TRY sağlanmasını tavsiye etmektedir.
- Sektör, Çok Amaçlı Nakdi Yardımların (ÇANY) koordinasyonunu iyileştirmek ve projelerin ÇANY yapmak üzere gözden geçirilmesi ve fonlamanın artırılması hususunda bağışçılar ile savunuculuk faaliyetlerini kolaylaştırmak amacıyla bir ÇANY Rehber Bilgisi ve Ekonomik Durum belgesi ile ÇANY bilgi notu hazırladı.
- Nakit Temelli Yardım Teknik Çalışma Grubu, programlamayı iyileştirmek ve sektörel nakit programlarında sektörlere destek vermek için yardım yapıldıktan sonra kullanılmak üzere standart bir izleme aracı geliştirmektedir.

Eksiklikler & Kısıtlamalar:

- Nakit transferlerinin başlatılması yetersiz ve yavaş oldu. Afetten etkilenen kişilerin ihtiyaçlarının karşılanması için Çok Amaçlı Nakdi Yardımlarına yönelik daha fazla fonlama gereklidir. Ayrıca, onaylanan projelerin aynı yardımlar yerine nakit yardımı yapacak şekilde yeniden programlanması için bağışçılar ile yapılan anlaşmaların esnek olması gerekmektedir.
- Aynı sektörde aynı amaca sahip projelerde transfer değerleri arasındaki farklılığı azaltmak için tüm ortaklar arasında standartlaşma ve işbirliği yapılması lazımdır.

Lojistik ve Acil Duruma Telekomünikasyon

Yardım:

- Ortak depolama hizmetleri Adıyaman'da (1.800 m²) Mayıs ayı ortasına dek ve Hatay ile Malatya illerinde 2023 Mayıs ayı ortasına dek faal durumdadır.
- Lojistik Sektörü depremden etkilenen bölgelerde faaliyet gösteren bazı nakliye ve depolama hizmeti sağlayıcılarına ilişkin genel bilgileri ve ayrıca 11 Nisanda Türkiye Lojistik Sektörü Operasyon Kavramı belgesini tüm ortaklar ile paylaştı.
- Hatay ile Malatya illerinde bulunan geçici yerleşim yerlerinde 20 şarj istasyonu faaliyet göstermektedir. Sektör, Hatay'da istasyonu kullanan kişilerin geri bildirimlerine dayalı olarak şarj istasyonlarının özelliklerini iyileştirmek için çeşitli seçenekleri incelemektedir. Bu bölgedeki kişiler iletişim cihazlarını ücretsiz olarak şarj etmek için bu hizmetten yararlanabilir. Güneş enerjisiyle çalışan 60 şarj istasyonu için satın alım süreci başlatıldı: 40 istasyon Hatay'da ve 20 istasyon ise Malatya ve Adıyaman illerinde kurulacak. Şarj istasyonları için açılan ihale bu hafta kapanacak.
- 4 Nisanda Gaziantep'teki Güvenlik Operasyon Merkezini işletmek üzere dört Güvenlik Operasyon Merkezi personeline eğitim verildi.
- ITU tarafından 3X ay hizmet desteği verilecek olan 25 adet Thuraya Uydu Telefonunun teslim edilmesi beklenmektedir. Acil Durumda Telekomünikasyon Sektörü ürünlerin teslimatı ve devir teslimi için uygulayıcı bakanlıkta ilgili irtibat kişisini tespit etmek için OCHA ile çalışmaktadır.

2bin

Hatay ve Malatya'daki geçici yerleşim yerlerinde kurulan şarj istasyonlarının destek verdiği kişi sayısı

- Sektör, yerel bir hizmet sağlayıcı aracılığıyla Birleşmiş Milletler Güvenlik ve Emniyet Departmanı (UNDSS) ile birlikte çalışmaktadır. Hatay'daki telsiz tekrarlayıcı çalışır hale gelmiştir. Sektör ayrıca Kilis ve Şanlıurfa illerindeki kapsama alanını değerlendirmektedir.

Kısıtlamalar:

- Afetten etkilenen bölgeler arasındaki coğrafi uzaklığı aşmak için ulaşım imkanlarının yetersiz olması gecikmelere neden olmaktadır.

GENEL KOORDİNASYON

- Sektörler arası koordinasyon toplantıları haftada iki kez (Pazartesi ve Perşembe günleri) düzenlenmeye devam etmektedir. Dört faaliyet merkezinde çalışma alanı temelinde haftalık koordinasyon toplantıları yapılmakta ve sektörler Adıyaman ve Malatya illerindeki mevcudiyetlerini ve koordinasyon çalışmalarını güçlendirmektedir.
- 11 Nisan tarihinde BM Mukim Koordinatörü ve İnsani Yardım Koordinatörü, BM Üyesi Devletlere yönelik bir brifing toplantısı düzenledi. Toplantıda İhtiyaçlara ve Müdahalelere Genel Bakış raporu sunuldu.
- İnsani Yardım Ekibi, Acil Yardım Çağrısının 16 Mayıs'ta sona ermesi nedeniyle insani yardımların yapıldığı aşamadan bir sonraki aşamaya geçiş seçeneklerini araştırmaktadır.

FONLAMA

